

Ecologie
Zie soorttekst.

Portevinia maculata
Daslookgitje

WR

Lijkt vooral op *Cheilosia fasciata* en *C. semifasciata*, vanwege grijze vlekken op achterlijf. Van beide te onderscheiden door rode antennen en plattere bredere achterlijf. Lengte 8-9 mm.

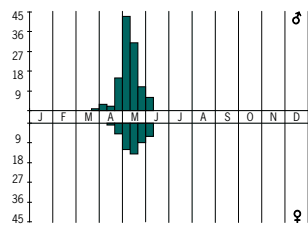

▶ *Portevinia maculata*
mannetje.

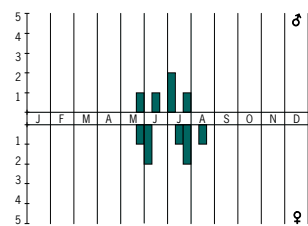
Verspreiding en vliegtijd

Europees. Van Zuid-Noorwegen tot Zwitserland en van Ierland tot Roemenië.

In Nederland in Zuid Limburg vrij algemeen, zeer zeldzaam in het duingebied. Tot 2005 was *P. maculata* alleen bekend uit Zuid-Limburg, met een populatie bij Echt in Midden-Limburg. In Zuid-Limburg zeer plaatselijk, vooral in hellingbossen op de oostoever van de Maas, maar op de vindplaatsen zeer talrijk. In 2005 voor het eerst in een daslookveld in de binnenduinrand bij Overveen (ZH) gevonden. Het is onbekend hoe en wanneer deze populatie zich daar heeft gevestigd. Hoewel het mogelijk is dat de soort met daslookbollen is geïmporteerd, zijn bij Overveen al tientallen jaren daslookvelden aanwezig en is die omgeving in die periode goed op zweefvliegen onderzocht.

Portevinia maculata

Psarus abdominalis

Een generatie. In Duitsland en België vliegt *P. maculata* ongeveer een maand later dan in Nederland (RENEMA 1999).

Ecologie

Vochtige loofbossen op voedselrijke bodem met dichte ondergroei van daslook. In Zuid-Limburg vooral bij daslookvelden langs beken, meestal onderaan hellingen. Beide seksen vliegen vooral in de buurt van groeiplaatsen van daslook. Mannetjes vliegen traag tussen de planten heen en weer en zonnen op de bladeren. Vrouwtjes vliegen meestal onder de bladeren, maar bezoeken wel eens bloemen (onder andere gewoon speenkruid, gele anemoon en witte schermbloemen). Vrouwtjes leggen meerdere eitjes op de grond in de buurt van daslookplanten. Na uitkomen kruipen de larven naar de wortelknolletjes, waarin ze mineren. Ze overwinteren in de grond in het laatste larvale stadium en verpoppen na de winter (HÖVEMEYER 1995).

Summary – Very rare. Less common before 1950, no trend since. Vulnerable. Moist deciduous forest on eutrophic soil with well-developed vegetation of *Allium ursinum*. Used to be restricted to forests in the southeast, where *A. ursinum* is indigenous. Since 2005 also known from a locality in the west of the country, where this plant was introduced.

Psarus

Vermiljoenzweefvliegen

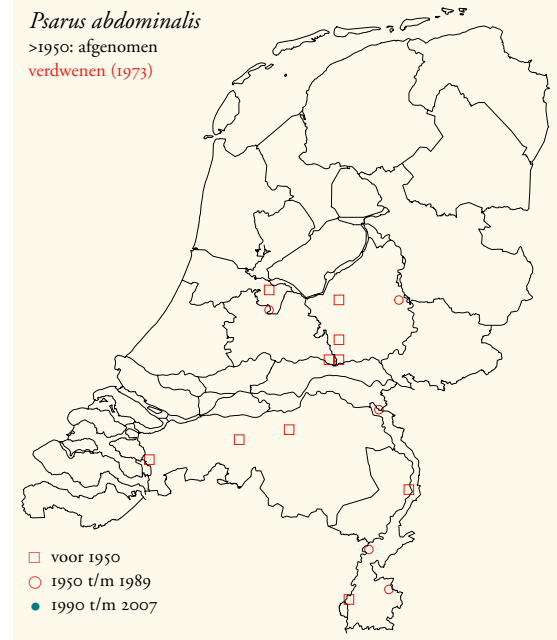
WR

Wereldwijd slechts een soort. Zie soorttekst.

Psarus abdominalis
Vermiljoenzweefvlieg

WR

Middelgrote zweefvlieg met lange, recht vooruitstekende antennen met witte antenneborstel, zwart borststuk en langgerekt plat rood achterlijf. De ogen van het mannetje raken elkaar niet. Lengte 8-9 mm.

Verspreiding en vliegtijd

Europees. Van Zuid-Zweden tot de Pyreneeën en van Nederland tot Europees-Rusland en Roemenië. In West-Europa sterk achteruitgegaan en waarschijnlijk verdwenen uit België, Noord-Duitsland en Zweden. De dichtstbijzijnde recente waarnemingen komen uit Midden-Frankrijk en Zuid-Duitsland.

Verwenen uit Nederland. Er zijn achttien waarnemingen van negentien exemplaren uit het binnenland en Zuid-Limburg, de meeste uit het begin van de twintigste eeuw. De laatste waarneming is gedaan in 1972 bij Brunssum (LI). Het aantal generaties is onduidelijk vanwege het lage aantal waarnemingen.

Ecologie

Er zijn geen biotoopgegevens van de Nederlandse vindplaatsen. In Duitsland waargenomen in droge eikenbossen met een weelderige ondergroei (SPEIGHT 2003A) en langs zonnige, beschutte bosranden op kalkgrond (STUKE 2000B). *Psarus abdominalis* vliegt langs bospaden en bosranden. Mannetjes zitten op einden van takken en bladeren in de zon en keren daar steeds weer terug. Stuke (2000b) vond de soort vooral bij groeiplaatsen van bloedofoevaarsbek. De onvolwassen stadia zijn onbekend.

Summary – Disappeared. Known from eighteen records (nineteen specimens), mostly from the first half of the 20th century. Last record in 1972. No habitat information available.

Psilota Spitsbekken

JS & TZ

Kleine zwarte zweefvliegen (5-8 mm) met opvallend gedrongen achterlijf, soms met een blauwige glans. Ogen rood (vooral opvallend bij levende dieren) en lang behaard, kop met sterk vooruitstekende mondrand, zonder middenknobbel. Randader *c* is over de gehele lengte naar binnen gebogen, de vena spuria is rudimentair of ontbreekt. *Psilota*'s doen soms meer denken aan sommige Muscidae (*Hydrotaea*) of Lonchaeidae dan aan zweefvliegen, maar verschillen hiervan onder andere door de voor zweefvliegen kenmerkende vleugeladering.

Taxonomie en determinatie

Determinatie van *Psilota*-soorten was tot voor kort tamelijk simpel: uit Noordwest-Europa waren slechts twee goed herkenbare soorten bekend. Hiervan was alleen *P. anthracina* bekend uit Nederland (ZEEGERS ET AL. 1989). Recent is duidelijk geworden dat onder deze naam twee soorten schuilgaan (KASSEBEER 2000C) en controle van het Nederlandse materiaal heeft uitgewezen dat beide soorten in Nederland voorkomen (SMIT & ZEEGERS 2005).

Verspreiding

Holarctisch, oriëntaals en Australisch genus met ongeveer 34 beschreven soorten. Uit het palearctische gebied zijn momenteel acht soorten bekend, waarvan er vijf in Europa voorkomen en twee in Nederland (SMIT & VUJIC 2008). Alle soor-

ten staan te boek als (zeer) zeldzaam (KASSEBEER 1995, PECK 1988, SMIT & ZEEGERS 2005).

Ecologie

Imago's worden vooral gevonden op bloesem van bloeiende struiken, soms ook op bloemen van kruiden of op bladeren. De vlucht is snel en herinnert aan bijvoorbeeld *Pipiza*, maar is minder grillig. Zowel in Nederland als op verschillende plekken in het buitenland zijn meerdere soorten *Psilota* tegelijkertijd op een locatie waargenomen (SMIT & VUJIC 2008, SMIT & ZEEGERS 2005). De larven zijn gevonden in vocht onder de bast van bomen en in boomholten (KASSEBEER ET AL. 1998).

Psilota anthracina Eikenspitsbek

JS & TZ

Middelgrote *Psilota*. Mannetje alleen aan genitaliën te herkennen. Vrouwje van *P. atra* te onderscheiden door ontbreken van witte haartoefjes op voorhoeken van rugplaatje 2 en weinig verdikte achterdijen. Lengte 5-7 mm. Pas recent van *P. atra* onderscheiden (SMIT & ZEEGERS 2005).

Verspreiding en vliegtijd

Europees. De soort komt voor in vrijwel heel Europa, maar ontbreekt in Scandinavië (SMIT & VUJIC 2008). In Nederland zeer zeldzaam, tot voor kort slechts bekend van twee exemplaren bij de Paasberg bij Oldenzaal (GE, SMIT & ZEEGERS 2005). Daarna zijn de volgende waarnemingen bekend geworden: in 2005 een vrouwje bij Boxtel (NB), in 2006 en 2007 enkele exemplaren in Planken Wambuis bij Ede (GE, samen met ruim twintig exemplaren van *P. atra*; SMIT 2006, 2007), in 2007 een mannetje in Udenhout (NB), in 2008 een mannetje en een vrouwje bij Malden (GE). Een generatie.

Ecologie

De Twentse exemplaren zijn gevonden aan de rand van een elzen-vogelkersbos met een laan van oude zomereiken

Psarus abdominalis vrouwje. Overall in West-Europa is deze fraaie soort sterk achteruitgegaan. In Nederland is hij sinds 1972 niet meer gevonden.